

Leermonumenten

De Open Monumentendagen 2020 hebben van de landelijke organisatie het thema ‘Leermonumenten’ meegekregen. Maar wat is een leermonument? In Van Dale komt het woord niet voor. Maar er zijn natuurlijk heel wat monumenten waarvan je iets kunt leren, en er zijn ook veel monumenten waarin je iets kunt of kon leren. Denk maar aan al die monumentale scholen, die soms ware burchten van geleerdheid waren, dat dacht je tenminste als je voor het eerst als klein jongetje of meisje in die lange, hoge gang stond. Ook Bussum heeft zulke scholen gekend, en gelukkig zijn er nog een paar over. Niet de prachtige Koningin Wilhelminaschool, die ooit aan het eind van de Brinklaan stond om verwonderde treinreizigers naar Bussum te lokken – die is in 1971 helaas afgebroken. Maar gelukkig is er nog de Vondelschool, voorheen Prins Hendrikschool. Ook de Paulusschool bij Spant!, nu kinderdagverblijf de Bommelburcht, staat nog overeind, net als de Julianaschool aan de W. Kalfflaan in het Brediuskwartier. De Julianaschool en de Vondelschool doen nog steeds daadwerkelijk dienst als ‘Leermonument’. Gijs Vorstman schrijft in dit nummer van het *Bussums Historisch Tijdschrift* over deze monumenten en hun architecten.

Geen monument (of maar ten dele) in de fysieke zin van het woord, maar wel een ‘monument van de geest’, is het Willem de Zwijger College, dat dit jaar honderd jaar bestaat. COVID-19 heeft een gemene spaak gestoken in het wiel van de jubileumviering. Tijdens de aanstaande Open Monumentdagen proberen we dat een beetje goed te maken, want de Historische Kring Bussum en het Willem de Zwijger College slaan dan de handen ineen en organiseren een programma dat plaatsvindt in de school. Begonnen als de lyceumafdeling van de Luitgardeschool voor (rijke) meisjes, groeide deze

school uit tot het Christelijk Lyceum (voor jongens en meisjes), in 1955 vernoemd naar Willem de Zwijger. Eric Bor, oud-leraar aan die school, heeft uitgezocht waar de Bussumse middelbare scholen in de afgelopen 110 jaar zoal onderdak hebben gevonden.

Een ander ‘monument van de geest’ is de Volksuniversiteit Naarden-Bussum, die dit jaar ook al honderd jaar bestaat. Een initiatief van de gegoede burgerij, bedoeld voor de minder goed bedeede en de minder hoog opgeleiden, maar door de doelgroep niet altijd op waarde geschat. Toch vonden er in de eerste 25 jaar maar liefst 1864 bijeenkomsten plaats, met meer dan 180.000 deelnemers.

En dan waren er nog de Broeders van Maastricht, die in navolging van de Zusters van Amersfoort hier in 1908 een katholieke jongensschool stichtten, en later voetbalvereniging SDO hielpen oprichten, en tafeltennisvereniging Good Luck, en nog later jeugdmuziekgezelschap Vijos. Twee oud-leerlingen van de broeders schrijven een boek over hun leermeesters en lichten alvast een tipje van de sluier – voor zover dat mogelijk is bij een broeder.

‘Echt leder’ gold lang als een keurmerk voor kwaliteitsschoeisel. Aan deze interpretatie van Leermonumenten wordt recht gedaan in een artikel over de leden van de familie Iking, die tot aan het begin van dit jaar onze schoenen hebben gerepareerd.

Dit en meer in deze aflevering van BHT. Bezoek tijdens de Open Monumentendagen op 12 september onze bijeenkomst over Leermonumenten in het Willem de Zwijger College of een van de andere Open Monumenten. Lees erover in de brochure die u bij deze BHT aantreft.

Tot ziens op de Open Monumentendagen.

De redactie